

Забезпечення національною поліцією безпеки цивільного населення в умовах воєнного стану

У сучасних умовах збройних конфліктів питання забезпечення безпеки цивільного населення стає особливо актуальним. Поліція відіграє ключову роль у підтриманні громадського порядку та захисті прав громадян навіть у період воєнного часу. Однак під час війни функції та обов'язки поліції змінюються, охоплюючи нові виклики та загрози.

Протягом воєнного стану розпочато досудове розслідування в майже 20 тисяч кримінальних провадженнях за так зване «мародерство»; повідомлено про підозру 4303 особам; до суду скеровано 4984 кримінальних проваджень; розпочато 288 кримінальних проваджень за фактами незаконних дій, пов'язаних з гуманітарною допомогою, благодійними жертвами та безоплатною допомогою; знаходиться 927 кримінальних проваджень за ознаками колабораціонізму; виявлено понад 300 осіб, які перебували у розшуку, 41 безвісно зниклу особу, а також 900 зниклих автомобілів; порушено 46 справ за фактами злочинів російських військових проти журналістів; встановлено 2713 підозрілих осіб, які, ймовірно, причетні до диверсійної та колабораційної діяльності; вилучено більше 600 одиниць вогнепальної зброї, майже 40 тис. набоїв, 296 гранат та вибухових пристроїв та 157 одиниць холодної зброї [1].

Національна поліція України (поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2].

Національна поліція України, на думку О.С. Юніна, в першу чергу є цивільною інституцією, хоча тут є спеціальні звання, особливості щодо права застосування вогнепальної зброї тощо, але все ж за умов активних бойових дій вона виконує завдання, які більше притаманні воєнізованим формуванням. Це, наприклад, розмінування території, боротьба з диверсійно-розвідувальними групами противника (які здебільшого є професійними російськими військовими, відповідно озброєними як військові). Зауважимо, що загалом повноваження поліцейських в умовах воєнного стану значно збільшилися, в тому числі щодо процедури застосування примусу. Надання додаткових повноважень органам виконавчої влади гармонізується із головною ціллю воєнного стану, а саме усуненню загрози небезпеки державній незалежності України тощо [3, с. 97].

Функції поліції розширюються під час війни через специфіку загроз, з якими стикається цивільне населення. Окрім традиційних завдань, поліція має виконувати ряд додаткових обов'язків: здійснювати техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, в тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів, надходження повідомлень про виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, загрозу вибуху; можливість виконання службових обов'язків поліцейським у цивільній формі одягу. Поліцейському, який виконує

службові обов'язки в цивільному одязі, дозволено діяти за відсутністю жетона, коли його наявність перешкоджає проведенню оперативно-розшукових заходів [4, с. 21-22].

В рамках «національного спротиву», визначеного п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону «Про основи національного спротиву» [5] як комплекс заходів, які організуються та здійснюються з метою сприяння обороні України шляхом максимально широкого залучення громадян України до дій, спрямованих на забезпечення воєнної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності держави, стримування і відсіч агресії та завдання противнику неприйнятних втрат, з огляду на які він буде змушений припинити збройну агресію проти України активно створюються добровольчі формування територіальних громад. Серед завдань таких формувань у взаємодії з Національною поліцією: брати участь у здійсненні заходів щодо тимчасової заборони або обмеження руху транспортних засобів і пішоходів поблизу та в межах зон/районів надзвичайних ситуацій та/або ведення воєнних (бойових) дій разом з Національною поліцією; брати участь у забезпеченні заходів громадської безпеки і порядку в населених пунктах разом з Національною поліцією.

Роль поліції у забезпеченні безпеки цивільного населення під час війни багатогранна та включає як підтримання правопорядку, так і активну участь у евакуації, допомозі постраждалим та координації дій з іншими органами. Поліція не лише виконує свої традиційні функції, але й адаптується до нових викликів, спричинених війною, забезпечуючи безпеку та захист цивільних осіб у надзвичайних умовах.

Література

1. Воєнні злочини. Робота національної поліції під час воєнного стану. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3521738-voenni-zlocini-robota-nacionalnoi-policii-pid-cas-voennogo-stanu.html> (дата звернення: 13.10.2024).
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 13.10.2024).
3. Юнін О.С. Особливості надання поліцейських послуг в умовах воєнного стану. *Наукові записки. Серія : Право*. 2023. № 14. С. 95-100. DOI: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-14-95-100>.
4. Безпалова О. І. Адміністративна діяльність поліції в умовах воєнного стану. URL: <https://univd.edu.ua/science-issue/issue/5585> (дата звернення: 13.10.2024).
5. Про основи національного спротиву: Закон України від 16 липня 2021 року № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#n9> (дата звернення: 13.10.2024).

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**